

## รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับที่..) พ.ศ. ....

☐ กฎหมายใหม่

☒ แก้ไข/ปรับปรุง

☐ ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

☒ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในเรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ....

☒ สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศในเรื่อง แผนปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

### ส่วนที่ ๑

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

#### ๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ซึ่งบทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งยังขาดหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพเพื่อคุ้มครองสิทธิของประชาชนในการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสาธารณะ และมาตรการคุ้มครองข้อมูลความมั่นคงของรัฐและข้อมูลอันเป็นความลับของทางราชการได้อย่างแท้จริง และแก้ไขความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาธารณะ เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๑.๒ เหตุใดรัฐจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้ เพื่อคุ้มครองสิทธิของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสาธารณะ และกำหนดมาตรการคุ้มครองข้อมูลความมั่นคงของรัฐและข้อมูลอันเป็นความลับของทางราชการ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔๑.(๑) ซึ่งบัญญัติให้บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา ๕๙ บัญญัติให้รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐที่มีข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของทางราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน มีความชัดเจนเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาธารณะ และสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล กับกฎหมายว่าด้วยจดหมายเหตุแห่งชาติ

## ๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซงคืออะไร...เพื่อยกระดับให้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นกฎหมายที่มีสถานะเป็นกฎหมายกลางในเรื่องเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ...และปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน อีกทั้งให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาธารณะ และมาตรการคุ้มครองข้อมูลความมั่นคงของรัฐ และข้อมูลอันเป็นความลับของทางราชการ เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

## ๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการในปัจจุบันคืออะไร -

๓.๒ ต่างประเทศแก้ปัญหานี้อย่างไร (ถ้ามี) และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร ต่างประเทศมีการแก้ไขปัญหานี้ ตัวอย่างเช่น

๓.๒.๑ ประเทศญี่ปุ่น ได้ตรากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองความลับของญี่ปุ่น (Act on the Protection of Specially Designated Secrets) โดยมีการกำหนดผู้มีอำนาจในการกำหนดชั้นความลับและประเภทของข้อมูลลับ, ข้อกำหนดหรือเงื่อนไขเฉพาะเกี่ยวกับข้อมูลลับ, ข้อบังคับสำหรับบุคคลผู้ครอบครองข้อมูลลับ, การให้อำนาจบุคคลในการเข้าถึงข้อมูล รวมทั้งบทกำหนดโทษสำหรับบุคคลผู้เข้าถึงข้อมูลลับที่เปิดเผยข้อมูลโดยไม่มีอำนาจ.

๓.๒.๒ ประเทศฝรั่งเศส ได้ตราประมวลกฎหมายว่าด้วยการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างประชาชนและหน่วยงานทางปกครอง (code des relations entre le public et l'administration - CRPA) ซึ่งประมวลกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารโดยไม่สุจริตไว้ว่า “หน่วยงานทางปกครองไม่จำเป็นต้องดำเนินการให้เป็นไปตามคำขอที่ไม่สุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากจำนวนข้อขอ, ลักษณะการขอที่ซ้ำซาก, หรือโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร”...นอกจากนี้ ในประมวลกฎหมายดังกล่าวยังได้กำหนดให้มีคณะกรรมการว่าด้วยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ (Commission d'accès aux documents administratifs - CADA) ซึ่งเป็น องค์ กรอิสระทางปกครองที่ดูแลเกี่ยวกับสิทธิของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ ไว้อีกด้วย

โดยการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการตามกฎหมายของทั้งสองประเทศดังกล่าวมีการกำหนดถึงสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการสำหรับประชาชน ในขณะเดียวกันก็ได้กำหนดมาตรการเกี่ยวกับการคุ้มครองความลับของข้อมูลข่าวสารของราชการ และหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้ด้วย ซึ่งมีความเหมาะสมกับสังคมไทย

## ๔. การรับฟังความคิดเห็น

☒ ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว

☒ ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

๕. ความสัมพันธ์ ...

#### ๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างกฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร สัมพันธ์กับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และกฎหมายว่าด้วยจดหมายเหตุแห่งชาติ

#### ๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง

๖.๑.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลความมั่นคงของรัฐและข้อมูลอันเป็นความลับของทางราชการ.

๖.๑.๒ กฎหมายนี้ก่อให้เกิดหน้าที่แก่หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาธารณะให้ประชาชนทราบ โดยประชาชนไม่ต้องร้องขอ และมีหน้าที่จัดหาข้อมูลข่าวสารของราชการให้แก่ประชาชนที่มีคำร้องขอ รวมทั้งมีหน้าที่ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมของหน่วยงานของรัฐ

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก้อั้ว คุ้มครอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร

ประชาชนที่ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสาธารณะหรือถูกปฏิเสธไม่ให้ข้อมูลข่าวสารตามที่ร้องขอจากหน่วยงานของรัฐ สามารถใช้สิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการหรืออุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ แล้วแต่กรณี

๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

๖.๓.๑ หน่วยงานของรัฐมีหลักเกณฑ์และวิธีการในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาธารณะ และการคุ้มครองข้อมูลความมั่นคงของรัฐและข้อมูลอันเป็นความลับของทางราชการที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และสภาพการณ์ปัจจุบัน

๖.๓.๒ ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสาธารณะที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐได้อย่างรวดเร็วหลายช่องทาง

๖.๓.๓ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีโอกาเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสาธารณะโดยสะดวกหลายช่องทางช่วยให้การดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐ เป็นไปอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ เป็นที่ยอมรับจากประชาชน ส่งผลให้การบริหารงานภาครัฐเป็นไปอย่างมีธรรมาภิบาล

#### ๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ในสังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร เผยแพร่กฎหมายและแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายให้หน่วยงานของรัฐทราบ รวมทั้งเตรียมจัดทำกฎหมายลำดับรองเพื่อให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เป็นไปอย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ โดยหน่วยงานของรัฐมีเวลาในการเตรียมการดังกล่าว ๖๐ วันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

และมีการ ...

และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการหรือไม่ เผยแพร่กฎหมายและแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายผ่านช่องทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และผ่านทางสื่อออนไลน์ต่างๆ

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่กฎหมายและแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายให้หน่วยงานของรัฐ และประชาชนทราบผ่านช่องทางต่างๆ เช่น หนังสือเวียน เอกสารเผยแพร่ ทางเว็บไซต์ ทางสื่อออนไลน์ต่างๆ และการจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ โดยมีเวลาในการดำเนินการ ๖๐ วันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายในระยะ ๓ ปีแรก เป็นจำนวน - บาท อัตราค่าจ้างที่ต้องใช้ ๓๘ อัตรา อัตราค่าจ้างที่มีอยู่แล้ว ๓๘ อัตรา อัตราค่าจ้างที่ต้องเพิ่มขึ้น - อัตรา

#### ๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาธารณะจะทำให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การดำเนินงานของรัฐต้องดำเนินไปโดยโปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งทำให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณของภาครัฐ

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสาธารณะได้อย่างสะดวก ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของภาครัฐมากขึ้น

๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ ประชาชนมีความตื่นตัว และมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองมากขึ้น

#### ส่วนที่ ๒

เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ  
การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต เนื่องจากข้อมูลข่าวสารของราชการบางประเภทเป็นข้อมูลข่าวสารที่ไม่สามารถเปิดเผยได้เป็นการทั่วไป เนื่องจากเป็นข้อมูลข่าวสารลับ หรือเปิดเผยแล้วอาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ หรืออาจมีผลกระทบต่อประชาชนที่เกี่ยวข้อง หากประชาชนต้องการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจึงต้องขออนุญาตเป็นรายกรณี

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ ร่างกฎหมายฉบับนี้บัญญัติให้มีคณะกรรมการ ๒ คณะ ได้แก่ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ทำหน้าที่กำกับดูแล ติดตาม และตรวจสอบหน่วยงานของรัฐให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทำหน้าที่พิจารณาเรื่องอุทธรณ์ คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะกรรมการทั้งสองคณะเป็นคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา เป็นบทบังคับให้ประชาชน และเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามกฎหมายโดยเคร่งครัด เพื่อป้องกันประชาชนขอข้อมูลข่าวสารนำไปให้คนต่างด้าวใช้ประโยชน์ และป้องกันการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ และข้อมูลความมั่นคงของรัฐ

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครอง หรือดำเนินการทางปกครอง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องตรวจสอบคำขอข้อมูลข่าวสารของประชาชนว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ด้านการถวายความปลอดภัย ความมั่นคงของรัฐด้านต่างๆ หรือมีผลกระทบต่อประชาชนผู้เกี่ยวข้องหรือไม่

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบ และวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิระวิลาส)

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๒๐ มีนาคม ๒๕๖๗

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ๑) ว่าที่ร้อยตรี สุระชัย เอนกรัตน์ นิติกรชำนาญการพิเศษ

๒) นางสาวพัชรนันท์ เรืองกาญจน์ นิติกรปฏิบัติการ

โทร ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๗๓ , ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๗๕ , ๐๘ ๖๙๑๒ ๘๘๔๐ , ๐๘ ๙๕๐๓ ๙๙๒๖

อีเมล patcharanun.r@opm.go.th , Surachai.a@opm.go.th